

Spółdzielnia energetyczna jako prawna forma rozwoju energetyki obywatelskiej

Celem projektu jest określenie ram prawnych ułatwiających rozwój spółdzielni energetycznych i umożliwiających im osiągnięcie celów energetyki obywatelskiej. Przedmiotem badań są prawne aspekty rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE), stanowiące odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie na energię. Alternatywne sposoby wytwarzania energii mają służyć przezwyciężeniu dysfunkcji wielkoskalowej energetyki opartej na paliwach kopalnych – polegających m.in. na problemach z utrzymaniem sieci energetycznych i zanieczyszczeniu środowiska. W celu zniwelowania opisanych wad opracowano koncepcję systemu energetyki rozproszonej opartego na dużej liczbie źródeł o mniejszych mocach wytwórczych, wykorzystujących odnawialnych źródłach energii (OZE). Energetykę rozproszoną jako paradygmat rozwoju systemu energetycznego przyjął następnie ruch społeczny rozwoju energetyki obywatelskiej, którego celem jest rozwój lokalnych projektów społecznych budujących instalacje OZE.

Liczne inicjatywy wpisujące się w ruch energetyki obywatelskiej były rozwijane jako spółdzielnie, z uwagi na ich demokratyczne struktury zarządzania oraz podziału zysków. Wraz z rosnącą popularnością tej formy prowadzenia działalności w sferze OZE, utrwaliło się określanie ich jako spółdzielnie energetyczne. Tego typu przedsięwzięcia spotkały się z pozytywną oceną ich wpływu na dobrobyt społeczności lokalnych, gdyż ich działalność jednocześnie przynosi korzyść jej wytwórcom, jest przyjazna środowisku naturalnemu oraz wspomaga budowanie postaw obywatelskich. Obecnie, najczęściej spółdzielnie energetycznych prowadzi działalność w części państw członkowskich Unii Europejskiej. W Polsce rozwój spółdzielczości energetycznej spowalniają restrykcyjne warunki rozpoczęcia działalności oraz brak wiedzy potencjalnych założycieli o możliwości prowadzenia działalności w tej formie prawnej.

Głównym celem projektu jest ustalenie, w jakim stopniu regulacja prawna obowiązująca w danym państwie wpływa na rozwój spółdzielczości energetycznej. Jego osiągnięcie umożliwi odpowiedź na następujące pytania badawcze – w jakim zakresie rozwój spółdzielczości energetycznej jest uzależniony od uwarunkowań prawnych? Jakiego rodzaju system wsparcia w największym stopniu sprzyja rozwojowi spółdzielczości energetycznej? Jakiego rodzaju ramy prawne pozwalają spółdzielniom energetycznym najlepiej realizować cele energetyki obywatelskiej?

Zespół badawczy planuje zbadać ramy prawne prowadzenia działalności przez spółdzielnie energetyczne w państwach członkowskich UE, w których rozwijają się one najprężniej – w Niemczech, Austrii, Danii, Hiszpanii, Francji, a także w Polsce oraz ustalić, czy przepisy obowiązujące w tych państwach pozwalają na realizację celów energetyki obywatelskiej. W ramach badań komparatystycznych, przepisy obowiązujące w państwach członkowskich objętych badaniami zostaną porównane z krajową regulacją prawną, w celu wypracowania wniosków *de lege ferenda*. Badanie ma również na celu wywarcie wpływu na działania administracji publicznej w obszarze polityki energetycznej, w celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie lokalnym.